

deres til Dels konkurrerende Formaal og deres Opgaver, som ofte griber ind i hinanden og endnu oftere kolliderer; deres Forhold kan af Lovgivningen ordnes forskelligt, efter som man mest ser paa Sikkerhedens Synspunkt eller paa det kommercielle Synspunkt eller paa Støtten til de særlige Erhverv. De forskellige Institutioner kan nemt have kolliderende Interesser, og deres Kunder kan have kolliderende Interesser; og at disse Interesser kan tørne skarpt sammen, har dette Ting i de senere Aar haft adskillige Beviser for. Men Guld- og Seddelbankens Opgave er først og fremmest regulerende; i denne dens Position løber alt dette sammen. Den er alle de andre Institutioners Støtte og i visse Tilfælde deres væsentligste Kraft eller Modstandskilde. Vore Hovederhverv, Handelen, Landbruget, Søfarten, maa med Hensyn til deres dybeste Interesser ligelig kunne stole paa denne Regulator, og der er ikke nogen anden Regulator i vort økonomiske Liv, som man i den Grad skal kunne ligelig stole paa. Men dette, det fælles regulerende, maa ikke blot føre til, at Samfundet stiller særlige Krav til Bankens Ledelse, til dens Villie og Evne baade til at hemme og fremme, gribe ind og træde til efter Behov, det maa ogsaa føre til, at der i nogen Grad ses bort fra, at denne Institution er en kapitalistisk Aktieselskabsinstitution. For sit Seddelprivilegium, som den skal udøve væsentligt af samfundsmæssige Grunde, bør den betale en Afgift, om hvis Størrelse og Form man kan debattere, men som bør fastsættes saaledes, at det rentefrie Laan, som Seddeludstedelsen er, ikke medfører mere end et ordentligt og almindeligt kommercielt Udbytte; saa vidt bør der tages Hensyn til, at Seddeludstedelsesretten overgives til private, selv om det er i det økonomiske Livs Interesse. I øvrigt bør Vilkaarene for dens Virken være saadanne, at den holdes aldeles udenfor den standende Strid mellem private Interesser; thi Guld- og Seddelkassen, hele Samfundets fælles Kraftkilde, er ikke Parthaver i de private Interesses indbyrdes Kollisioner og maa ikke være det. Formaalet maa være at skaffe Banken Styrke til at være ovenover og udenfor de stridende Interesser. Den skal være Fællesinteressernes Varetager og Privatinteressernes Regulator. For hvert Skridt Finansministeriet tager til at accentuere, at Nationalbanken er den Bank, med hvilken Staten gør sine Forretninger, styrker Finansministeren denne Stilling. Alt hvad der fra Lovgivningsmagtens Side kan gøres

for at give Nationalbanken en fremtrædende Stilling ikke i Spidsen for Bankerne, men udenfor og ovenover Bankernes stridende Interesser, vil bidrage til at forøge dens Evne til at være Regulator og vil gøre den til noget andet og mere end et rent Bankforetagende.

Maa jeg i denne Forbindelse ganske strejfvist og aldeles for min egen Regning gøre opmærksom paa, at dette Synspunkt naturligt vil kunne føre til, at vi, ifald vi tager den Stilling, som kaldes Bankkommissær, bort fra Justitsministeren, lagde den over til Finansministeren, som det ærede Medlem fra Æbeltoft (N. Neergaard) bemærkede. Finansministeren har netop i Statens Administration nøjagtig den samme Opgave, som jeg anser Nationalbanken for at have i det samfundsmæssige, finansielle Liv. Finansministeren skal, naar Budgettet lægges, og der i øvrigt disponeres over Finanserne, afveje de andre Ministeriers — hver repræsenterende sine Interesser — indbyrdes Ret. Han skal ovenover og udenfor de øvrige Ministeriers Opgaver lægge Budgettet og disponere finansielt ud fra det statsmæssige, almene Hensyn, og i fuldstændig Harmoni dermed vil det være, dersom Finansministeren som kongelig Kommissarius bliver den, der ikke skal give Ordre, men ved de afgørende Lejligheder kan faa Ret til at skride ind, saa det altsaa blev Finansministeren, som i den Henseende paa Statens Vegne stillede Nationalbanken udenfor og ovenover det øvrige. Det er kun en strejfvist Bemærkning, noget, jeg er kommet til at tænke paa i Anledning af, hvad det ærede Medlem fra Æbeltoft sagde; det vilde efter min Anskuelse kunne give en ganske særlig udpræget Harmoni, hvis man overhovedet vil føre Kommissærhvervet bort fra Justitsministeren, hvad jeg ikke ved, om man vil, da at lægge det over til Finansministeren.

Et Sidespørgsmaal rejser sig saa her, og det er Spørgsmaalet om, hvorvidt Udvidelsen af Seddeludstedelsesretten, der jo sker af samfundsmæssige Grunde, bør give Nationalbanken en forøget Indtægt. Der har paa Forhaand været hvirvlet meget Støv op om den Side af Sagen, man har flittigt lagt sammen, multipliceret og trukket fra for at udfinde Indtægtsforøgelsen. Beregninger staar imod hinanden, og der er, saa vidt jeg kan skønne efter de Beregninger, jeg har kunnet foretage, baade Overdrivelser og Undervurderinger af den økonomiske Betydning for Banken. Fra